

Sprzedaż na rzecz kościelnej osoby prawnej – VAT?

Sporadycznie zdarza się, że podmioty gospodarcze zawierają umowy o dostawę towarów, bądź o świadczenie usług z kościelnymi osobami prawnymi. Wówczas mogą pojawić się drobne rozbieżności na gruncie podatku od towarów i usług (dalej: „PTU”) zarówno po stronie kościelnych osób prawnych, jak również po stronie podmiotów gospodarczych.

W praktyce kościelne osoby prawne mają problem z prawem do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego (z tytułu zakupionych towarów), a z kolei podmioty gospodarcze mają problem z prawidłowym wystawieniem faktury VAT.

Kościelna osoba prawna

Omówienie niniejszego zagadnienia wymaga przeanalizowania ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (dalej: „Ustawa”). Zgodnie z Ustawą w skład struktury organizacyjnej Kościoła wchodzi osoby prawne wymienione w Ustawie. Osobą prawną Kościoła o zasięgu ogólnopolskim jest Konferencja Episkopatu Polski (organami Konferencji Episkopatu Polski są: Prezydium Konferencji Episkopatu Polski, Rada Główna Konferencji Episkopatu Polski oraz Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski). Poza tym, osobami prawnymi są następujące terytorialne jednostki organizacyjne Kościoła:

- metropolie,
- archidiecezje,
- diecezje,
- administratury apostolskie, - parafie.

Organami powyższych osób prawnych są:

- dla metropolii gnieźnieńskiej - metropolita gnieźnieński, Prymas Polski, dla innych metropolii - metropolita,
- dla archidiecezji - arcybiskup archidiecezjalny lub administrator archidiecezji,
- dla diecezji - biskup diecezjalny lub administrator diecezji,
- dla administratury apostolskiej - administrator apostolski,
- dla parafii - proboszcz lub administrator parafii,
- dla kościoła rektoralnego - rektor,
- dla Caritas Polskiej - dyrektor,
- dla Caritas diecezji - dyrektor,
- dla Papieskich Dzieł Misyjnych - dyrektor krajowy.

Podmioty gospodarcze powinny wiedzieć, że zgodnie z Ustawą kościelne osoby prawne nie odpowiadają za zobowiązania innych kościelnych osób prawnych. Chodzi tutaj oczywiście o odpowiedzialność majątkową, która obejmuje m.in. zobowiązania publicznoprawne (np. podatki).

Zgodnie z art. 55 ust. 1 Ustawy majątek i przychody kościelnych osób prawnych podlegają ogólnym przepisom podatkowym, przy czym kościelne osoby prawne są zwolnione od

opodatkowania z tytułu przychodów ze swojej działalności niegospodarczej. W tym zakresie osoby te nie mają obowiązku prowadzenia dokumentacji wymaganej przez przepisy o zobowiązaniach podatkowych. Z kolei dochody z działalności gospodarczej kościelnych osób prawnych oraz spółek, których udziałowcami są wyłącznie te osoby, są zwolnione od opodatkowania w części, w jakiej zostały przeznaczone w roku podatkowym lub w roku po nim następującym na cele kulturalne, oświatowo-wychowawcze, naukowe, kulturalne, działalność charytatywno-opiekuńczą, punkty katechetyczne, konserwację zabytków oraz na inwestycje sakralne i te inwestycje kościelne, których przedmiotem są punkty katechetyczne i zakłady charytatywno-opiekuńcze, jak również remonty tych obiektów.

Zwolnienie z VAT

Przechodząc na grunt ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (dalej: „UPTU”) przedsiębiorcy powinni zwrócić szczególną uwagę na treść art. 43 ust. 1 pkt 31, który stanowi że zwalnia się od tego podatku usługi oraz dostawę towarów ściśle z tymi usługami związaną, realizowane przez kościoły i związki wyznaniowe, o których mowa w przepisach o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej oraz w przepisach o stosunku Państwa do kościołów i innych związków wyznaniowych, oraz organizacje powołane do realizacji celów o charakterze politycznym, związkowym, patriotycznym, filozoficznym, filantropijnym lub obywatelskim – w zakresie interesu zbiorowego swoich członków, wykonywane na rzecz ich członków w zamian za składki, których wysokość i zasady ustalania wynikają z przepisów statutowych tych podmiotów, pod warunkiem że podmioty te nie są nastawione na osiągnięcie zysków, jeżeli zwolnienie nie spowoduje naruszenia warunków konkurencji.

Faktura VAT

W świetle art. 106 ust. 1 UPTU przedsiębiorcy będący zarazem podatnikami PTU będą zobowiązani wystawić fakturę VAT stwierdzającą w szczególności dokonanie sprzedaży na rzecz kościelnej osoby prawnej, w tym również datę dokonania sprzedaży, cenę jednostkową bez podatku, podstawę opodatkowania, stawkę i kwotę podatku, kwotę należności oraz dane dotyczące podatnika i nabywcy. Tak więc przedsiębiorcy nie są zwolnieni z wystawienia faktury VAT.

Odliczenie podatku naliczonego

Jeżeli natomiast chodzi o możliwość odliczenia podatku naliczonego przez kościelną osobę prawną należy zauważyć, że kościelne osoby prawne które nie są czynnymi podatnikami PTU nie będą mogły odzyskać zapłaconego PTU. Stosownie do art. 15 ust. 1 UPTU podatnikiem są osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne, wykonujące działalność gospodarczą bez względu na cel lub rezultat działalności. Zgodnie zaś z art. 86 ust 1 UPTU w zakresie w jakim towary i usługi są wykorzystywane do wykonywania czynności opodatkowanych, podatnikowi przysługuje prawo obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego. Zasada ta wyłącza możliwość dokonywania odliczeń podatku naliczonego związanego z towarami i usługami, które nie są wykorzystywane do czynności opodatkowanych, czyli zwolnionych od podatku oraz niepodlegających opodatkowaniu. Tak więc kościelna osoba prawna, która nie prowadzi działalności

gospodarczej nie ma możliwości odliczenia podatku naliczonego wynikającego z faktur VAT dokumentujących nabycie towarów i usług, w ramach realizowanych inwestycji.

Autor: Tomasz Kotoliński, prawnik, Kancelaria Prawna Piszcz i Wspólnicy